

คู่มือปฏิบัติงาน ศึกษานิเทศก์

นางสาวเกตสินี พลบูรณ์
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

ความเป็นมาและความสำคัญ

แนวคิด

จากการดำเนินการสำรวจระดับคุณธรรมและความโปร่งใสของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและนโยบายของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ที่กำหนดให้ข้าราชการทุกคนในสังกัดต้องมีคู่มือการปฏิบัติงานเพื่อวัดระดับคุณธรรมและความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน ที่สามารถตรวจสอบได้

กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 เป็นกลุ่มงานดำเนินการเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการพัฒนาระบบการบริหารและการจัดการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการ บริหารและการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพเท่าเทียมกันโดยยึดโรงเรียนเป็นฐาน ส่งผลให้ผู้เรียน ทั้งในระบบ นอก ระบบและตามอัธยาศัย เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการศึกษา ในงานตามภารกิจของกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาที่มีศึกษานิเทศก์แต่ละคนรับผิดชอบตามกรอบงานที่ได้รับมอบหมาย จึงต้องมีคู่มือการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์แต่ละบุคคล

วัตถุประสงค์

การจัดทำคู่มือในการปฏิบัติงานครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานของนางสาวเกดสินี พลบูรณ์ ในฐานะของบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
2. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับใช้ในการพัฒนาศักยภาพของตนเองและบุคลากรในกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา
3. เพื่อเป็นการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และสร้างความเข้าใจแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาในบทบาทหน้าที่ และภารกิจของศึกษานิเทศก์ ระดับเขตพื้นที่การศึกษา

บทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์

1. งานตามหน้าที่ ความรับผิดชอบตามมาตรฐานตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ทุกคน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ปฏิบัติหน้าที่ เกี่ยวกับงานวิชาการและงานนิเทศการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐาน ดังนี้

1.1 งานนิเทศการศึกษา โดยส่งเสริมให้สถานศึกษาบริหารหลักสูตรสถานศึกษา จัดกระบวนการเรียนรู้ มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา พัฒนาการวัดและ ประเมินผล การศึกษา พัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

1.2 การศึกษา ค้นคว้าทางวิชาการ เพื่อจัดทำเป็นเอกสาร คู่มือและสื่อใช้ในการปฏิบัติงานและเผยแพร่ให้ครูได้ใช้ในการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนการสอน

1.3 การวิเคราะห์ วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา พัฒนาระบบการบริหารงานวิชาการ พัฒนามาตรฐานและการประกันคุณภาพ การศึกษา เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานและเผยแพร่แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและผู้สนใจทั่วไป

1.4 การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล เพื่อเป็นข้อมูลและสารสนเทศในการวางแผนการนิเทศและการพัฒนางานวิชาการ

1.5 ปฏิบัติงานอื่นๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

2. งานตามขอบข่าย ภารกิจของกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา

กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 เป็นกลุ่มงานที่ดำเนินการเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการพัฒนาระบบบริหารและจัดการศึกษาเพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็ง ในการบริหาร และจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพมาตรฐานเท่าเทียมกัน โดยยึดโรงเรียนเป็นฐาน ส่งผลให้ผู้เรียน ทั้งระบบ นอก ระบบ และตามอ้อยาศัย เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการศึกษา โดย ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานวิชาการและงานนิเทศการศึกษาเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐาน ศึกษา ค้นคว้าทางวิชาการและวิเคราะห์ วิจัย ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล เพื่อพัฒนาการจัดการ เรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย โดยให้มีความรู้ ความ เข้าใจในหลักการนิเทศการศึกษา หลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การวัด การประเมินผลการศึกษา การ ประกันคุณภาพการศึกษา ระบบดูแลช่วยเหลือครูและ ผู้เรียนในระดับสูง มีความสามารถในการวางแผนการนิเทศการศึกษา งานวิชาการ งานติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการจัดการศึกษา และจัดทำ รายงานโดยแสดงให้เห็นว่ามีกรวิจัยและพัฒนา สร้างองค์ความรู้ใหม่ เพื่อนำผลไปใช้ในการพัฒนาการ นิเทศการศึกษา มีการเผยแพร่อย่างกว้างขวาง มีการถ่ายทอดและได้รับการยอมรับ และมีการพัฒนาตน และพัฒนาวิชาชีพ มีเทคนิคขั้นสูงในการนิเทศอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ สามารถ พัฒนา นวัตกรรมการนิเทศการศึกษาจนเป็นแบบอย่างแก่วิชาชีพส่งผลให้ครูและบุคลากรในเขตพื้นที่การศึกษา สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของเขต พื้นที่ การศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้มีความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ

ภารกิจ สารความรู้ และ ลักษณะงานที่ปฏิบัติ

1. การนิเทศการศึกษา ได้แก่ หลักการและรูปแบบการนิเทศ วิธีการและกระบวนการนิเทศ กลยุทธ์ การนิเทศการศึกษาใน เรื่องการวิเคราะห์พฤติกรรมกรณีการนิเทศการศึกษา การสร้างทักษะในการนิเทศ การใช้กลยุทธ์ ในการนิเทศ การนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการนิเทศ การควบคุมและการประเมินเพื่อ การพัฒนาคุณภาพ การศึกษา การนิเทศภายใน โดยสามารถวิเคราะห์ วิจัย ส่งเสริมให้ข้อเสนอแนะเพื่อ พัฒนาระบบการนิเทศภายใน สถานศึกษาได้ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการจัดกระบวนการ เรียนรู้การสอนและการบริหารจัดการ การศึกษา ประสาน สนับสนุนและเผยแพร่ผลงานด้านการนิเทศ การศึกษาแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใช้เทคนิคการ นิเทศได้อย่างหลากหลายด้านความเป็นกัลยาณมิตร

2. นโยบายและการวางแผนการศึกษา ได้แก่ ระบบและทฤษฎีการวางแผน บริบททาง เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองไทยที่มีอิทธิพลต่อการศึกษา แผนการศึกษาระดับชาติและระดับต่างๆ การวิเคราะห์และกำหนด นโยบายการศึกษา การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาและประเมิน นโยบายการศึกษา โดยสามารถ ให้คำแนะนำ ปรีกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล และรายงานผลเพื่อ จัดทำนโยบาย แผนและการติดตาม ประเมินผลด้านการศึกษา ให้คำแนะนำปรีกษาเกี่ยวกับการกำหนด นโยบายและการวางแผนดำเนินงานและการ ประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา ให้คำแนะนำ ปรีกษา เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มุ่งให้ เกิดผลดี คุ่มค่าต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สังคม และสิ่งแวดล้อม

3. การพัฒนาหลักสูตรและการสอน ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร การสร้างหลักสูตร สถานศึกษา หลักการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ จิตวิทยาการศึกษา การวัดและการประเมินผล การจัดการศึกษาพิเศษ โดยสามารถให้คำแนะนำ คำปรีกษา เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา สาธิต แนะนำครูให้จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพของผู้เรียน ประเมินหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

4. การประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การบริหารคุณภาพ การประกันคุณภาพการศึกษา มาตรฐาน คุณภาพการศึกษา กระบวนการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกสถานศึกษา สามารถศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การจัดทำมาตรฐาน และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยนิเทศ กำกับ ติดตามและ ประเมินผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ให้คำปรีกษา ข้อเสนอแนะและ การวางระบบการจัดทำ รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและ พร้อมรับการประเมินภายนอก

5. การบริหารจัดการการศึกษา ได้แก่ หลักและระบบขอบข่ายการจัดการศึกษา หลักการ บริหารจัดการ การศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การปฏิรูปการศึกษา กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการศึกษาโดย สามารถให้คำปรีกษาแนะนำการจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ ของการนิเทศ การบริหาร จัดการสถานศึกษาไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ บริหารจัดการศึกษาโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน

6. การวิจัยทางการศึกษา ได้แก่ ระเบียบวิธีวิจัย กระบวนการวิจัย การนำผลการวิจัยไปใช้ โดย สามารถให้ คำแนะนำ ปรัชญาเกี่ยวกับการน ากระบวนการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียน การสอน ให้ คำแนะนำปรัชญาเกี่ยวกับการน าผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ดำเนินการวิจัยเพื่อสร้าง องค์ความรู้ใหม่ๆ ด้านการเรียนรู้และการจัดการศึกษา

7. กลวิธีการถ่ายทอดความรู้ แนวคิด ทฤษฎี และผลงานทางวิชาการ ได้แก่ กลวิธีการ นำเสนอความรู้ แนวคิดทฤษฎีที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ การเขียนรายงาน บทความ ผลงาน ผลการศึกษา ค้นคว้า ฯลฯ การ วิเคราะห์ วิจัยผลงานวิชาการอย่างสร้างสรรค์โดยสามารถเขียนเอกสารทางวิชาการ ประเภทต่างๆ แนะนำและ ให้คำปรึกษาการเขียนเอกสารทางวิชาการแก่คุณครูและบุคลากรทางการศึกษา นำเสนอความรู้ แนวคิด ทฤษฎี ด้วยวิธีการที่หลากหลาย และเหมาะสมต่อการเรียนรู้

8. การบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ หลักการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ระบบมัลติมีเดียแบบ ปฏิสัมพันธ์ สำนักงานอัตโนมัติ โดยสามารถใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ เพื่อการพัฒนาตนและการพัฒนางานได้อย่างเหมาะสม ให้คำปรึกษา แนะนำ การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ เพื่อ พัฒนาการจัดการศึกษาแก่สถานศึกษา

9. คุณธรรมและจรรยาบรรณสำหรับศึกษานิเทศก์ ได้แก่ คุณธรรมและจรรยาบรรณสำหรับ ศึกษานิเทศก์ จรรยาบรรณของวิชาชีพศึกษานิเทศก์ การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) โดยปฏิบัติตาม จรรยาบรรณของวิชาชีพศึกษานิเทศก์ มีหลักธรรมในการนิเทศและ ประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้ปฏิบัติมีแนวทางในการปฏิบัติงานด้านกรนิเทศ ติดตามประเมินผลการจัดการศึกษา ในส่วนที่ตนเอง รับผิดชอบ และสามารถดำเนินการเกี่ยวกับ การนิเทศการศึกษา หลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การวัด การ ประเมินผลการศึกษา การ ประกันคุณภาพการศึกษา ระบบดูแลช่วยเหลือครูและผู้เรียน อย่างเป็นระบบ เข้าใจ ในภาพรวมของงานที่จะต้องปฏิบัติ ตลอดจนสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้

ขอบเขตหรือข้อจำกัดของคู่มือ

เนื่องจากการปฏิบัติงานในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ในปัจจุบัน มีหน้าที่ ความสำเร็จที่หลากหลาย เกี่ยวข้องกับกลุ่มงานและบุคคลต่างๆ ในทุกด้าน คู่มือฉบับนี้ จะเน้นหน้าที่ความสำเร็จหลักให้เกิด ประสิทธิภาพสูงสุดเท่านั้น

ขอข่ายภารกิจ

ขอข่ายภารกิจของ นางสาวเกดสินี พลบูรณ์ ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ ปฏิบัติหน้าที่และรับผิดชอบ ตามคำสั่ง สพพ.หนองบัวลำภู เขต 1 ที่ 456/2562 ลงวันที่ 30 พฤษภาคม 2562 ดังนี้

ตาราง 1 ขอข่ายภาระงานที่รับผิดชอบ

ลำดับ ที่	ภาระงานที่รับผิดชอบ	เครื่องมือในการนิเทศติดตามและ ประเมินผล	หมายเหตุ
1	งานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	-แบบตรวจสอบ ทบทวนหลักสูตร สถานศึกษาและหลักสูตรรายวิชา -แบบสอบถามการนำหลักสูตรไป ใช้ในสถานศึกษา -แบบสะท้อนผล หลังการปฏิบัติ	
2	งานศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์และวิจัย การพัฒนาสื่อและ กระบวนการเรียนรู้ - การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมสำหรับ นักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานองบัวลำภู เขต ๑	-แบบประเมินโครงร่างหลักสูตร -แบบประเมินการนำมาตรฐาน การเรียนรู้และตัวชี้วัดตาม หลักสูตรแกนกลางสู่การปฏิบัติ	
3	การขับเคลื่อนนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ : Active Learning 1) การวิจัยการศึกษาของหน่วยงาน ส่งเสริมการเรียนรู้แบบ Active Learning - การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ Active Learning โดยใช้การนิเทศแบบสอนแนะ (Coaching) โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานองบัวลำภู เขต ๑	-โครงร่างวิจัย -แบบสอบถามความต้องการของ ผู้เรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม การเรียนรู้และการวัดประเมินผล -ประเด็นการสนทนากลุ่ม -แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เป็นปรนัย 4 ตัวเลือก	

1. งานพัฒนาหลักสูตร

1) งานพัฒนาหลักสูตร เป็นการประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ ขอบข่าย คำจำกัดความ และขั้นตอนการปฏิบัติงานตามลำดับดังต่อไปนี้

2) วัตถุประสงค์

(1) เพื่อพัฒนาระบบการปฏิบัติงานของกลุ่มพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้ กลุ่มนิเทศติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพ และสามารถดำเนินการบรรลุผลตามเป้าหมาย

(2) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3) ขอบข่ายของงาน

เอกสารคู่มือนี้ ใช้เป็นแนวทางสำหรับกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา และสถานศึกษา นำไปใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อประสาน ส่งเสริม และพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4) คำจำกัดความ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Basic Education Curriculum) หมายถึง หลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน ในระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าอุดมศึกษา โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียน มีความรู้ ความสามารถ ทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา อีกทั้งมีความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต และมีคุณภาพ ได้มาตรฐานสากล เพื่อการแข่งขันในยุคปัจจุบัน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ส่วนที่เป็นแกนกลาง ซึ่งกำหนดโดยหน่วยงานส่วนกลางและส่วนที่มีสาระสอดคล้องกับสภาพชุมชน และท้องถิ่น ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำหนดกรอบหลักสูตร ร่วมกับสถานศึกษา และท้องถิ่น นอกจากนี้ ยังมีส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระที่สถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถกำหนดเพิ่มเติมขึ้นเองได้ เพื่อให้สอดคล้อง เหมาะสมกับความสนใจ ความต้องการ และความถนัดของผู้เรียน

5) ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

(1) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับประเด็น ดังนี้

1/ ศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสาร ข้อมูล เอกสารเกี่ยวกับจุดเน้น นโยบาย

ยุทธศาสตร์การศึกษาทั้งในระดับชาติ ระดับหน่วยงานต้นสังกัด หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานการศึกษาแกนกลาง พุทธศักราช 2551 มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดทั้ง 8 กลุ่มสาระ ตลอดจนหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีการปรับเปลี่ยน ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560

2/ ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร แนวทางการจัดการเรียนรู้ แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แนวทางการวัดประเมินผล แนวทางการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในพื้นที่ รวมทั้งศึกษาสภาพปัญหา บริบททางสังคม และความต้องการของท้องถิ่น ชุมชน ตลอดจนแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

(2) ดำเนินการจัดทำกรอบหลักสูตรหลักสูตรท้องถิ่นด้วยกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้สถานศึกษาในสังกัดนำไปใช้ในการจัดทำหลักสูตร

(3) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาและใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

(4) ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง กรอบหลักสูตรท้องถิ่น และความต้องการ จุดเน้นของสถานศึกษาด้วยกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม

การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ระดับสถานศึกษา

การบริหารจัดการเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรของสถานศึกษามีคุณภาพและประสิทธิภาพหรือไม่ ก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตรอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วยงาน/ภารกิจที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการ ๗ ภารกิจ คือ

๑. การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา

ภารกิจที่ผู้บริหารและครูผู้สอนตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการ เพื่อเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา มีดังนี้

๑.๑ สร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรของสถานศึกษา ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน และนักเรียน เพื่อให้เห็นความสำคัญหรือความจำเป็นที่ต้องร่วมมือกันบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา

๑.๒ ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการของสถานศึกษาตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๔๔

๑.๓ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน/องค์กรในชุมชนทุกฝ่ายได้รับทราบ และให้ความร่วมมือในการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา

๑.๔ จัดทำข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาให้เป็นระบบ

๑.๕ จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือธรรมนูญสถานศึกษา

๑.๖ พัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำความรู้ไปใช้จัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา

๒. การจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษาและคณะอนุกรรมการระดับกลุ่มวิชา จะต้องดำเนินการจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา ดังต่อไปนี้ (กรมวิชาการ ๒๕๔๓ : ๑๙)

๒.๑ ศึกษาองค์ประกอบของหลักสูตรว่า กำหนดสาระที่เป็นแกนกลางและสาระของท้องถิ่นไว้อย่างไร และมีความสอดคล้องสัมพันธ์และสมดุลอย่างไร

๒.๒ วิเคราะห์ขอบข่ายเนื้อหาหรือสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ทั้งองค์ประกอบด้านความรู้ ทักษะ/กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม

๒.๓ ศึกษาสภาพปัญหาของชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ความต้องการของชุมชน และสังคม

๒.๔ ปรับปรุงสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมในส่วนที่ต้องจัดให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน

๒.๕ ตรวจสอบความสอดคล้องของสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมกับมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มวิชา และมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒.๖ วางแผนการจัดการเรียนการสอนตามขอบข่ายสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ สัดส่วน เวลาและหน่วยกิตตามที่หลักสูตรแกนกลางกำหนด

๒.๗ พัฒนาแนวการจัดการเรียนการสอนเพื่อนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน นอกจากนี้ครูควรดำเนินการเพื่อให้การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาสมบูรณ์ อีก ๒ ประการ นั่นคือ กำหนดสื่อการเรียนรู้และการวัดและประเมินผล

๓. การวางแผนบริหารจัดการหลักสูตร

การวางแผนบริหารจัดการหลักสูตรหรือวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร มีภารกิจที่ต้องดำเนินการ ๓ ส่วน คือ

๓.๑ การบริหารการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น กิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้อย่างหลากหลาย การสอนซ่อมเสริม การประเมินผลตามสภาพจริง เป็นต้น

๓.๒ การบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น การวางแผนให้ครูทุกคนสามารถแนะแนวผู้เรียนได้ทั้งด้านการศึกษา อาชีพและปัญหาอื่น ๆ เป็นต้น

๓.๓ การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในและนอกสถานศึกษา การส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน เป็นต้น

๔. การปฏิบัติการบริหารจัดการหลักสูตร

การดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรให้เป็นไปตามภารกิจที่สอง หรือการจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา และภารกิจที่สามหรือการวางแผนบริหารจัดการหลักสูตร ซึ่งสถานศึกษาได้กำหนดไว้

๕. การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล

การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลแยกออกเป็น ๒ ส่วน คือ

๕.๑ การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการภายในสถานศึกษา

๕.๒ การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการจากภายนอกสถานศึกษา

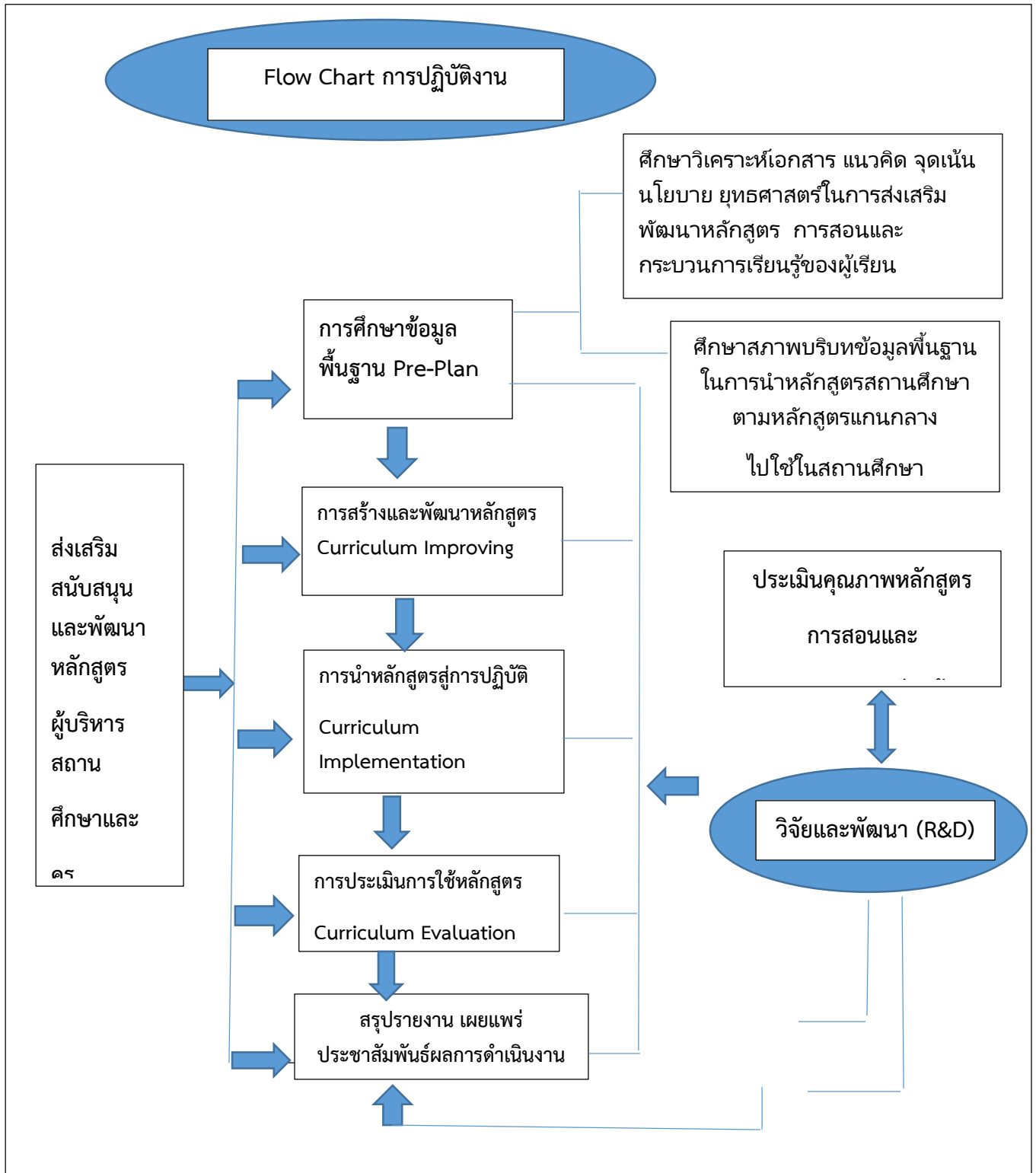
๖. การสรุปผลการดำเนินงานบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

สถานศึกษาจะต้องรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา สรุปและเขียนรายงานผลการดำเนินงานเสนอต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง และนำผลการรายงานเผยแพร่ให้ชุมชนหรือ สาธารณชนได้รับทราบ

๗. การปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

ผลการดำเนินงานบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินงานและข้อมูลจากการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรทั้งหมด จะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการ

6) Flow Chart การปฏิบัติงาน

แผนภาพ ๓ การส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมสำหรับนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต ๑ เป็นลักษณะการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน (Context Study/Need Assessment) การดำเนินการวิจัยขั้นนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ

๑) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรและความต้องการเกี่ยวกับหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม.....โดยวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

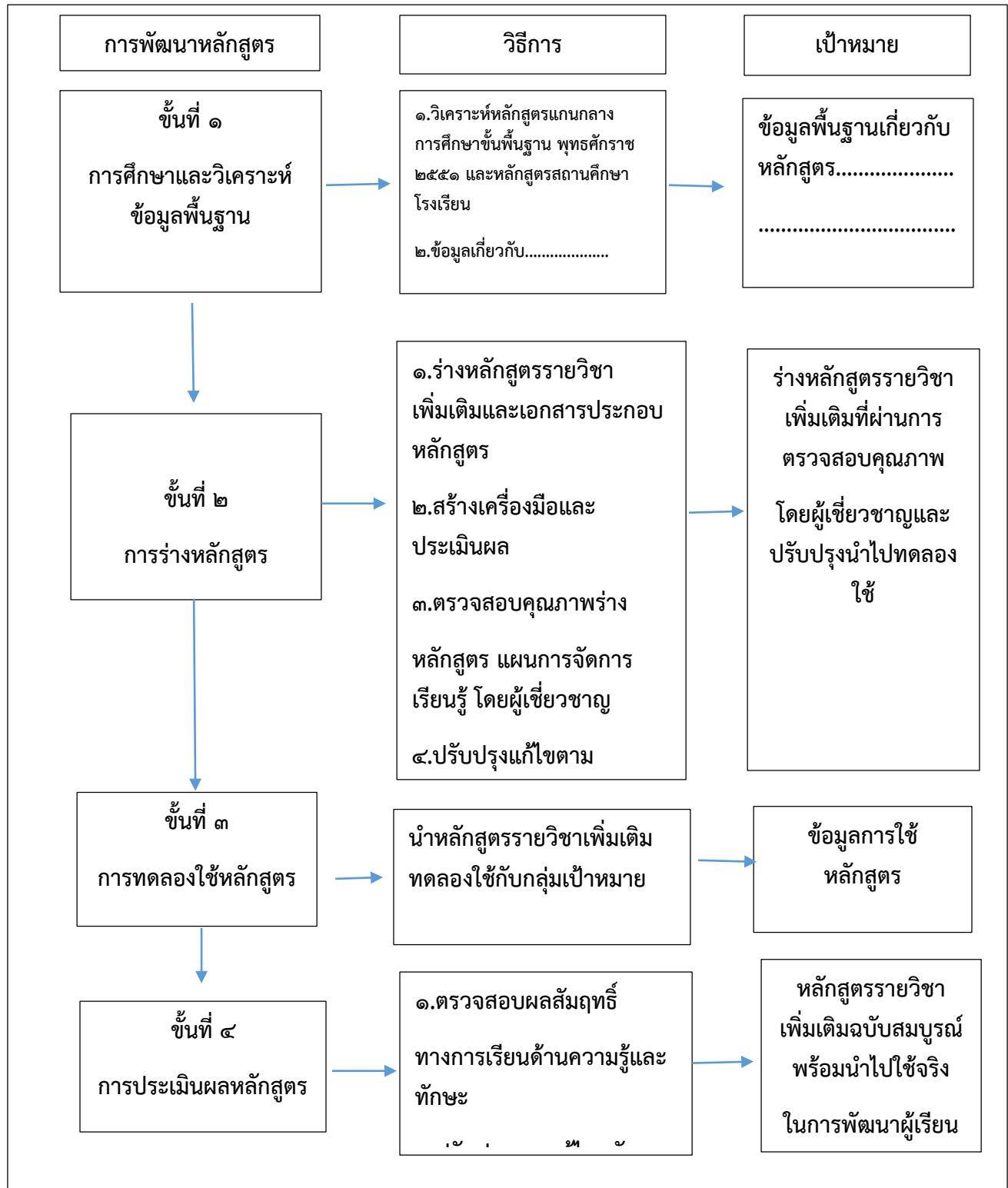
กลุ่มสาระ..... ศึกษาความต้องการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่...../มัธยมศึกษาปีที่.....

๒) ศึกษาแนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรจากบุคคลที่เกี่ยวข้องใน ๒ ด้าน คือ ด้านความสำคัญ และองค์ประกอบที่จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร สาระการเรียนรู้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้อำนวยการ หัวหน้าวิชาการ และครูผู้สอน
กลุ่มสาระ.....

๓) ศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม.....ใช้การสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ หัวหน้าวิชาการ และครูผู้สอน โดยแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และประเด็นการสนทนากลุ่ม

ขั้นตอนที่ ๒ การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม (Curriculum Development) มีวัตถุประสงค์เพื่อ นำผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานมากำหนดโครงสร้างหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม..... ประกอบด้วย ๑) หลักการ ๒) จุดหมาย ๓) แนวทางการดำเนินการจัดการเรียนรู้ ๔) การวัดและประเมินผล ๕) คำอธิบายรายวิชา ๖) ผลการเรียนรู้ ๗) โครงสร้างรายวิชา และ ๘) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน.....แผน

ขั้นตอนที่ ๓ การทดลองใช้หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม (Curriculum Implementation) มีวัตถุประสงค์เพื่อ นำหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม..... ที่พัฒนาขึ้น แล้วปรับปรุงแก้ไข แล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้น.....โรงเรียน..... จำนวน ห้องภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ จำนวน.....คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย ในการทดลองใช้รูปแบบการวิจัยแบบ The One Group Pretest-Posttest คือ กลุ่มเดียวทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (มาเรียน นิลพันธุ์, ๒๕๔๗)

แผนภาพ ๒ กระบวนการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม

7) แบบฟอร์ม/เครื่องมือที่ใช้ในการกำกับ ติดตาม และประเมินผล

- (1) แบบตรวจสอบ ทบทวนหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรรายวิชา
- (2) แบบนิเทศ ติดตามการจัดกิจกรรม Active Learning ตามนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้
 - (3) แบบนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้ Active Learning ทางระบบออนไลน์
 - (4) แบบบันทึก AAR

8) เอกสารอ้างอิง

- (1) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
- (2) แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 - (3) แนวทางการบริหารจัดการขับเคลื่อนนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้
 - (4) แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 - (5) แนวทางการจัดกิจกรรม 4H ตามนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้
 - (6) แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 - (7) แนวปฏิบัติวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 - (8) แนวทางการวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 - (9) แนวทางการตรวจสอบองค์ประกอบหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 - (10) แนวทางการจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นตามหลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2. งานศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์และวิจัยการพัฒนาสื่อและกระบวนการเรียนรู้

1) **ชื่องาน** การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร การสอนและกระบวนการเรียนรู้ : การขับเคลื่อนนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ : Active Learning

2) วัตถุประสงค์

(1) เพื่อพัฒนาระบบการปฏิบัติงานของกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและสามารถดำเนินการบรรลุตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย

(3) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาหลักสูตร การสอนและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

3) ขอบเขตของงาน

เป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติงานการปฏิบัติงานการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน รวมถึงการมีส่วนร่วมในการศึกษา วิจัยและเป็นแหล่งศึกษาให้กับสถานศึกษา ใน 2 ประเด็น คือ

(1) การศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจัย และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กรอบหลักสูตรท้องถิ่น สาระเพิ่มเติม หลักสูตรรายวิชา

(2) การศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และติดตามผลการใช้หลักสูตร เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ การบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา การสอนและกระบวนการ

4) คำจำกัดความ

การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การดำเนินงานเพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตร เป็นการจัดทำหรือปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น หรือสร้างหลักสูตรขึ้นใหม่ โดยไม่หลักสูตรเดิมเป็นฐาน การจัดทำเอกสารหลักสูตรและเอกสารต่างๆ สำหรับผู้เรียนด้วย

การสอนและการจัดการเรียนการสอน (Teaching and instruction) หมายถึง การดำเนินการของครู ครอบคลุมถึงการวางแผน การออกแบบการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอน การจัดกระบวนการเรียนรู้ การใช้เทคนิคการสอน วิธีสอน รูปแบบการเรียนการสอน ระบบการสอน สื่อการเรียน การประเมินผลการเรียนการสอน รวมทั้งการใช้ทฤษฎีและหลักการเรียนรู้และการสอนต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายการศึกษาชาติ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีการปรับปรุง ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560

กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน (Learning Process) หมายถึง กระบวนการที่ผู้เรียนใช้ในการแสวงหาความรู้ สร้างความเข้าใจ สร้างองค์ความรู้ และพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถ และมีศักยภาพตามที่มุ่งหวังในหลักสูตร

การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้หรือวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) หมายถึง การบูรณาการกระบวนการวิจัยในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งจะมีส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ เริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหา วางแผนในการแก้ปัญหาหรือพัฒนา การดำเนินการแก้ปัญหาหรือพัฒนา การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการปฏิบัติงานการสรุปรายงานผลการแก้ปัญหา และนำผลการวิจัยไปประยุกต์

การขับเคลื่อนตามนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

การบริหารจัดการโครงการ หมายถึง การขับเคลื่อนนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ที่มีความสอดคล้องกับพื้นที่และบริบท ส่งเสริม สนับสนุนให้ครู มีนวัตกรรมการเรียนรู้ ประสาน และแสวงหาแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนมีการนิเทศ ติดตามผลเพื่อส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน

การขับเคลื่อนนโยบาย หมายถึง การดำเนินงานที่แสดงให้เห็นถึงการกำหนดผู้รับผิดชอบการทำงานอย่างชัดเจน มีการสร้างความเข้าใจในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ มีการวางแผนการดำเนินงานโครงการ มีการติดตาม พร้อมทั้งวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมระหว่างดำเนินการ จนถึงสิ้นสุดการดำเนินงาน รวมทั้งมีการสรุปรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง

การส่งเสริม สนับสนุนให้ครูพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ : Active Learning หมายถึง ครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ : Active Learning ด้วยวิธีการใหม่ๆ หรือการพัฒนาต่อยอด เพื่อส่งผลให้ผู้เรียนมีความสุข มีทักษะการเรียนรู้ตามที่หลักสูตรกำหนด มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีทักษะการคิดขั้นสูง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีทักษะชีวิต และการทำงาน มีสุขนิสัย และสุขภาพที่พึงประสงค์ และมีความสามารถในการแข่งขันนานาชาติ

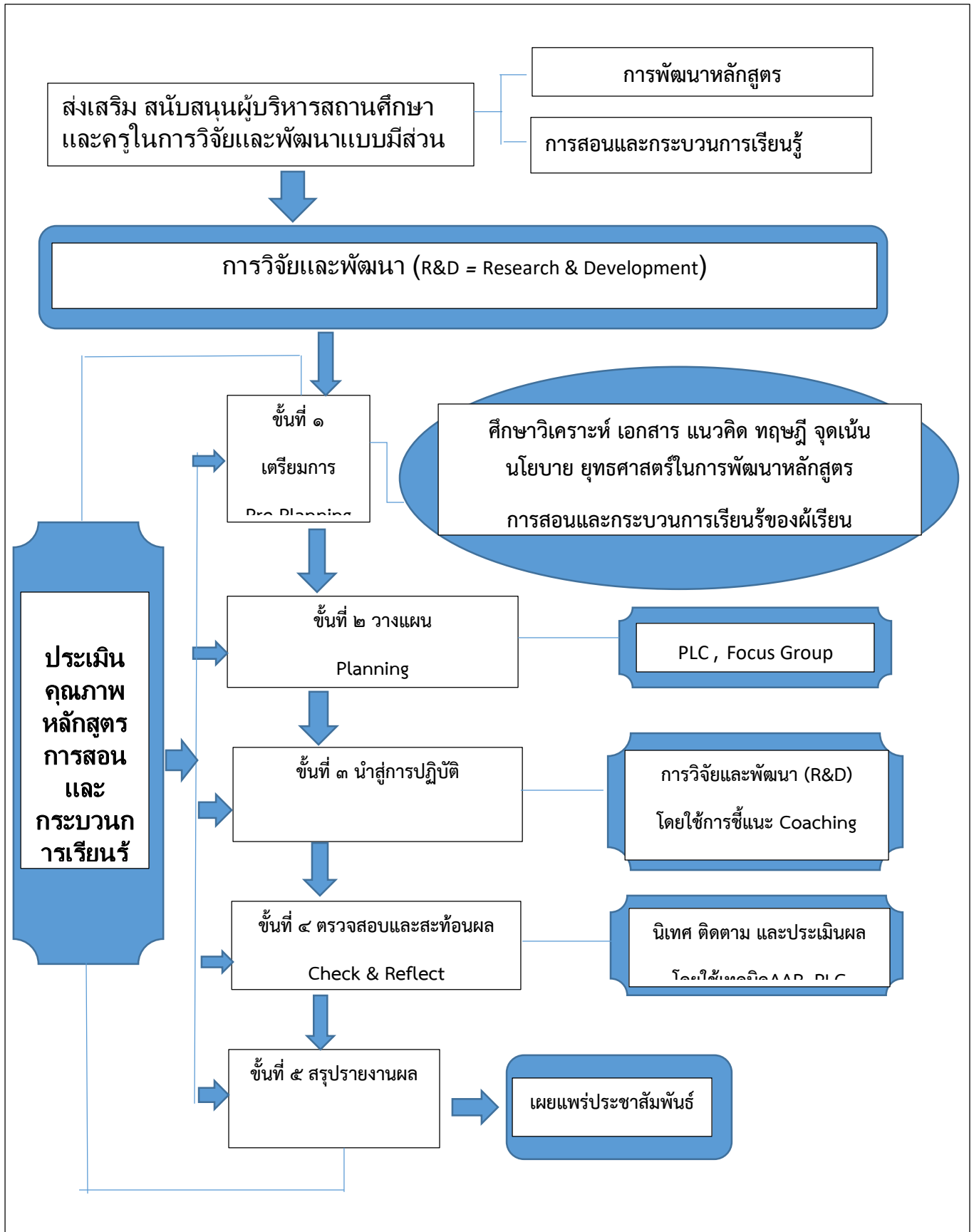
ประสานและแสวงหาแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา หมายถึง ภูมิปัญญาต่างๆ และความร่วมมือกับชุมชน หมายถึง การดำเนินงานที่แสดงให้เห็นถึงการสำรวจ การประสานความร่วมมือเพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ การได้รับการสนับสนุนให้ใช้แหล่งเรียนรู้ ภาครัฐ เอกชน และชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้านเพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนมีการต่อยอดกิจกรรมสู่การประกอบอาชีพ การเข้าร่วมแข่งขัน ในระดับชาติ นานาชาติ และมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สู่สาธารณชน

สะท้อนผลการดำเนินโครงการ และนำผลไปปรับปรุงพัฒนา หมายถึง การดำเนินงานที่แสดงให้เห็นถึงการกำหนดแผนการกำหนดแผนการทบทวนการปฏิบัติงานขับเคลื่อนโครงการ มีการทบทวนการปฏิบัติงาน และมีการสะท้อนผลการขับเคลื่อนโครงการในภาพรวม ตลอดจนมีการนำผลไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนา และสรุปภาพความสำเร็จของโครงการ

5) ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

- (1) ศึกษาวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ ดังนี้
 - 1/ ศึกษานโยบาย แผนงาน โครงการ จุดเน้น ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการจัดการ หลักสูตร การพัฒนาและการใช้หลักสูตร การพัฒนาครูและผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 - 2/ ศึกษาวิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนารอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สาระเพิ่มเติม
 - 3/ ศึกษาวิเคราะห์ วิจัย ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาและการใช้หลักสูตร
- (2) ส่งเสริม สนับสนุน ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในการพัฒนาหลักสูตร การสอนและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน
- (3) นิเทศ กำกับ ติดตาม ให้ความช่วยเหลือ ชี้แนะผู้บริหารสถานศึกษาและครูเพื่อให้เกิดการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร การสอนและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีคุณภาพ
- (4) ประเมินผลการวิจัยการพัฒนาและการใช้หลักสูตร
- (5) ส่งเสริม สนับสนุน เผยแพร่ความรู้ และจัดประกวดผลงานที่ประสบผลสำเร็จเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร การสอนและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน
- (6) สรุปรายงานผล และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

6) Flow Chart การปฏิบัติงาน

7) แบบฟอร์ม/เครื่องมือที่ใช้ในการกำกับ ติดตาม และประเมินผล

- (1) แบบบันทึกการสะท้อนผลหลังการปฏิบัติงาน (AAR = After Action Review)
- (2) โครงร่างการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร การสอนและกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ Active Learning โดยใช้การนิเทศแบบสอนแนะ (Coaching) โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต ๑
- (3) แบบทดสอบวัดประเมินผลการสอนและกระบวนการเรียนรู้กลุ่มสาระเรียนรู้ที่จัดทำกรวิจัยและพัฒนา

8) เอกสารอ้างอิง

- (1) แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
- (2) แนวทางการบริหารจัดการตามนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้
- (3) แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
- (4) แนวทางการดำเนินงานโครงการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ภาคผนวก

ตัวอย่าง

การพัฒนาชุดฝึกอบรมเรื่อง การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน A TRAINING PACKAGE
DEVELOPMENT FOR BASIC CURRICULUM CONSTRUCTION

๑. วัตถุประสงค์ การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ
 - ๑) เพื่อหาประสิทธิภาพชุดฝึกอบรม เรื่อง การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามเกณฑ์ ๘๐/๘๐
 - ๒) เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของผู้รับการฝึกอบรมก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรม
 - ๓) เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกอบรม
๒. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าวิชาการ และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต ๑ จำนวน ๓๐ คน
๓. ระยะเวลาในการทดลอง ใช้ชุดฝึกอบรม ๑๒ ชั่วโมง เวลา ๒ วัน แบบแผนการทดลอง เป็นแบบกลุ่มเดียววัดผลก่อนและหลังทดลอง
๔. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย การจัดกลุ่มสนทนา ชุดฝึกอบรม เรื่อง การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง
๕. วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบ t-test for dependent

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม..... สำหรับนักเรียน

ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต ๑

ในปีการศึกษา ๒๕๖๒ นี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต ๑ จะดำเนินการศึกษาวจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาโดยการนำมาตราฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐)

คำถามการวิจัย

๑. การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม..... สำหรับนักเรียนชั้น.....
มีข้อมูลพื้นฐานอะไรบ้าง
๒. การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม..... สำหรับนักเรียนชั้น.....
มีองค์ประกอบอะไรบ้าง และมีคุณภาพระดับใด
๓. การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม..... สำหรับนักเรียนชั้น.....
ผลการนำไปใช้เป็นอย่างไ
๔. ผลการประเมินหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม ในด้านผลการเรียนรู้.....ของนักเรียน
ก่อนและหลังการใช้หลักสูตรแตกต่างกันหรือไม่

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมสำหรับนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต ๑ เป็นลักษณะการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน (Context Study/Need Assessment) การดำเนินการวิจัยขั้นนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- ๔) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรและความต้องการเกี่ยวกับหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม.....โดยวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
กลุ่มสาระ..... ศึกษาความต้องการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่...../มัธยมศึกษาปีที่.....

๕) ศึกษาแนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรจากบุคคลที่เกี่ยวข้องใน ๒ ด้าน คือ ด้านความสำคัญ และองค์ประกอบที่จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร สารการเรียนรู้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้อำนวยการ หัวหน้าวิชาการ และครูผู้สอน กลุ่มสาระ.....

๖) ศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม.....ใช้การสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ หัวหน้าวิชาการ และครูผู้สอน โดยแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และประเด็นการสนทนากลุ่ม

ขั้นตอนที่ ๒ การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม (Curriculum Development) มีวัตถุประสงค์เพื่อนำผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานมากำหนดโครงสร้างหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม..... ประกอบด้วย ๑) หลักการ ๒) จุดหมาย ๓) แนวทางการดำเนินการจัดการเรียนรู้ ๔) การวัดและประเมินผล ๕) คำอธิบายรายวิชา ๖) ผลการเรียนรู้ ๗) โครงสร้างรายวิชา และ ๘) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน.....แผน

ขั้นตอนที่ ๓ การทดลองใช้หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม (Curriculum Implementation) มีวัตถุประสงค์เพื่อนำหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม..... ที่พัฒนาขึ้น แล้วปรับปรุงแก้ไข แล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้น.....โรงเรียน..... จำนวน ห้อง ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ จำนวน.....คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย ในการทดลองใช้รูปแบบการวิจัยแบบ The One Group Pretest-Posttest คือ กลุ่มเดียวทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (มาเรียน นิลพันธุ์, ๒๕๔๗)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๑. หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม..... สำหรับนักเรียนชั้น.....
๒. แบบสอบถามความต้องการของผู้เรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการวัดประเมินผล
๓. แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม..... สำหรับนักเรียนชั้น..... สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระ.....
๔. ประเด็นสนทนากลุ่มเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม.....
๕. แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้..... แบบปรนัย ๔ ตัวเลือก จำนวน.....ข้อ